

EY VEFA

ÇOCUKLUĞUMUN ELİNDEN TUT

Ayşe Ünüvar

■ Çekmecelerin her biri itina ile düzenlenmiş olurdu. Misafirler için; diz örtüleri, peçeteler, dantel şallar... Tespih, namaz örtüsü, seccade... Aynur abla için düzülmüş çeyizler; binbir çeşit çiçekle bezeli oylar, boncuklar, mekikler, dantel oda takımları, etamin ve kanaviçeler. Hoş Aynur ablanın dönüp de bunlara baktığı yoktu ama Şahika teyze üzerine düşeni özenle yapmaya dünden hevesliydi. Arada bir tatile geldiği vakit yapıp ettiklerini kızına gösterir, onun umursamaz hâlini görmezden gelirdi. Kadının hevesi vardı. Uzak bir şehirden, büyük bir şehirden gelmiş, kızını buradayken tıp fakültesine yollamış, ardından da Tamer gibi bir oğul sahibi olmuşlardı. Sonradan bir çocuk evin huzuruna neşesine iyi gelmiş, Aynur hasreti bir nebze sineye çekilmişti. Şahika teyze mahallenin ev gezmelerindeki en zarif oturuşa sahip kadınlarından biriydi. Sebep olarak eteğinin oldukça kısa olmasını gösterirler; “Ayol kadın büyükşehirden gelmiş, oturmasını kalkmasını bilir, edep erkân görmüş!” diyemezler de içten içe kıskanırlardı. O tüm bunları fark eder, hiç aldırılmaz, anadan, babadan, kardeşten ayrı bu gurbet elde yakın komşularını bacısı sayardı. Zamanla bu öyle iyi anlaşıldı ki mahallece, Şahika teyze ile Necati amca çok sevilir ve sayılır oldular. Kimleri kimseleri uzaktaydı ama bizler onların kimleri kimseleri oluvermiştik işte! Babaannem öldüğünde ilk çorba Şahika teyzeden gelmiş, çocukluk akşama kadar ağlamaktan dilimiz damağımız kuruyunca anneme bir im bir işaretle bizi mutfağa yollayan Emine teyze sayesinde bu çorbayı tatmıştık. Emoş; “Vili kalk kızım çoluk çocuğun açıklıktan dili damağına yapıştı. Ölüm hak elbet ama sabilerin de hakkıdır bu yemek.” deyivermişti. Bu güngörmüş kadın, ölümü de bilirdi düğünü de. Oyunu da bilirdi bağırını dövmeyi de... Bir mahalle büyüğü böyle deyince annem çoluk çocuk bizleri mutfağa kişelemiş ve ağlamaya devam etmişlerdi. Ne bulduysak, Allah ne verdiyse önümüze koymuştu bir büyük abla. Geçmiş gün

kimdi tam hatırlamadığım bu abla sayesinde Şahika teyzenin çorbasını tatmış ve damağıma değen bu tadı daha önce hiç hissetmediğimi fark etmiştim. Ya annem yemek yapmayı bilmiyordu ya da bu kadın geldiği şehirden yeni yeni maharetler getirmişti. Sonraları abimle, ablam şöyle diyecekti: Tamer'in babası ile bizim babamız aynı maaşı almıyor ki, kadın çorbaya basmış tereyağını. Tabii ki lezzeti güzel olacak... Diyememiştim ki babam işçi, Necati amca mühendis parası çok ama bizim evde tereyağından bol ne var? Sonuçta bir ahırımız iki ineğimiz var, diye... Neyse gel zaman git zaman Şahika teyzenin yemeklerinin namı aldı yürüdü mahallede. Bir yemeği olsa iyi.. Haftaya gelin çıkacak olan Yasemin'e örüp çektiği mekik günlerce konuşuldu. Vay anam vay; insan kardeşine o kadar ağır örneği yapıp da hediye etmez. Ne bonkör ne eli açık ne insan evladı kadınıymış yav! O cuma babaannemin pişisi yapıldı. Bu Şahika Hanım elinde bir çiti kovasıyla çıkageldi kör sabahtan. Annem hoş geldin peş gittinden sonra kadının uzattığı kovayı aldı. Eee görgü göresek sahibi Şahika hemencecik, "Çoluk çocuk pişiyeye dürer yer diye memlekettten küflü peynir getirttim." demez mi? Ne kadındı, ne kadın! Bizim ineğimiz çanağımız, ürünü-müz, sütümüz var biliyor ve bizde bilinmeyen küflü peyniri akıl edip nazikçe yeni ölü çıkmış bir eve katık olsun diye getiriyor ve hemen arkasından Emoşcuğum; "Geçen gün senin beyle yolladığın peynirin yerini tutmaz ama bunun tadına varılsın ki benim gelmiş geçmişimin de ruhları doysun." deyiveriyor... Bizim kadınlar bu zarif dile pek alışkın değil. Vay şu bana laf koydu, vay öteki laf çarptırdı, beriki lafın altında kalmaz... Bakıyorlar ki bu kadın, Şahika bambaşka bir gönle sahip. Bacı belliyor hepsini, kardeş, dost, abla... Sevildikçe seviyor Şahika... Mutlu bir evlilik, okumuş bir koca, okumuş bir kadın ve iki güzel çocuk... Bizim için örnek bir aile bu mühendisin ailesi. Babalar anneler kızlarına Aynur ablalarını örnek gösteriyor: "Oku da kendini kurtar!" Aynur ablan gibi ol! Tamer gibi çalışkan ol diyorlar bir de... Tamer'le aynı sınıftayız. Durmuş Öğretmen'in sınıfında. Bütün çocuklar siyah önlüğün altından nasıl bir fanila çıkacak, Tamer önlüğün altına ne renk pantolon giymiş, yakası dantelli mi yoksa yeni naylon yakalardan mı? Ütüsü nasıl? Beslenme çantasına annesi ne koymuş? Teneffüste Dilik Bakkal amcadan ne alacak? Pahalı şeyler mi alıyor bu oğlan? Yakalamaca oynarken bize katılacak mı? Dörtlerin öğretmeni Sema Öğretmen tiyatro çalıştırıyormuş; Pamuk Prens'si kızı, Prens'i de Tamer oynayacakmış... Falan da filan... Tamer almıştı aklımızı. Kız olsa anlayacağı da. Erkek çocuklar kadar biz de hepimiz Tamer hastası olup çıktık. Arada şöyle dediğimi hatırlıyorum teneffüste; Biz her akşam Tamergil'in evindeyiz. Onlar da bizdeler. Annemle annesi, babamla babası çok samimiler. Bilmiyorlar ki Tamergil'in mahallenin tam orta yerindeki Zekeryalı Almancıların çok katlı apartmanında kiracı olduklarını ve benim her hafta sonu 3. kattaki daireye beşer kilo süt, tereyağı, kesinti götürdüğümü... Ama Allah var gerçekten babamla aynı fabrikada çalışıyorlar... Babam hattane kısmında işçi, Tamer'in babası başmühendis. Olsun ne var yani! Arada mahallede bir gidişik çıkar şöyle der: "Eee bu adam mühendismiş madem niye lojmanda oturmuyor ayollll!" Cevap tez yetişir: Şahika Hanım, "Mahalle ortamı isterim, gitmek gel-

mek hâl hatır bilmek, çocuklarımı bu görgüyle büyütme isterim...” demiş! Haspamm! Yok canım 24 saat sıcak suyu, fabrikanın şu tütüp duran bacasını besleyen kaloriferi bırak, gel bizim köfraz mahallede komşuculuk oyna haa! Var bunda bir iş var! Ben size diyeyim çıkar kokusu da Deli Şerif dediği dersiniz!... Çıkmadı kokusu! Deli Şerif dediğiyle kaldı. Gidişti durdu ama kimse kale almadı dediklerini... Ve Şahika Hanım da Necati Bey de yıllarca bize ana baba oldular. Anne babalarımıza arkadaş, kardeş, büyük, küçük, hala, dayı, amca, yenge. Her şey oldular dediysem yeri yani... İnekleri boğaya çeken Sali amcanın babası yatalaktı. Adamın tek işi şehirde bir inek boğaya gelecek de Sali amca inek ile boğayı buluşturup parasını alacaktı. Bizim evin hemen arkasında, köprüünün kıyısında bir söğüt ağacının altında olurdu bu buluşma. Yani inek ile boğa söğüt nezaretinde buluşur ve ineğin gebe kalması beklenirdi. İnek gebe kalsa da kalmasa da Sali amca parasını peşin alır. İnek gebe kalmazsa, yine boğasadı/boğasak anam bu boğasak denilen inek tekrar Sali amcanın ahırının kapısını çalardı. Ayıp mı yani adam bundan para kazanıyor! Şehirde başka kimsede boğa yok! Ne olacak bu adam elbet bu parayı alacak. Helal tabi. Valahi billahi helal! Yem şu fiyat, saman şu fiyat oldu. Bu adam keyfine mi bakıyor bu mala, elbet parasını da alacak, cayır cayır da yiyecek... Babam işte olunca, inek boğasadı, boğaya çekmek gerek deyip kalın zincirinden tuttuğu gibi Sali amcaya götürürdü annem. Biz de arkası sıra. Kapı çalınır, boğa istenir, uygunsa söğüdün altında ineğimiz ile Sali amcanın boğası buluşurdu... Oracık-taki karamuk dikenlerinin arkasına kovalardı annem bizi. Boğa, ineği beğenirse üzerine atlayacağı zaman, “Hişt ayıp, ayıp siz şu barıların arkasında bekleyin bakayım!” derdi... Utanırdık! Annem utanmaz mıydı? Elbet utanırdı, elbet kadındı. Sali amca da utanırdı belki ama işi buydu ve onun boğası olmasa bu koca şehirde kimsenin ineği buzağı doğuramaz toptan sütsüz, peynirsiz, tereyağsız, hasılı aç kalırdık. Sali Amca baba adamdı. Dürüsttü bir de. Bazen inek gebe kalmadığında bizden olsun dediği zamanlar olurdu... İşte bu Sali amcanın yatalak babasını ayda bir sefer ziyaret ederdi mühendis Necati amca. Bizler; yaşlı, yatalak, yalnız olduğundan sanırdık. Meğer her ay saç, baş, sakal, bıyık tıraşını yapar, babamın mesleğiymiş dermiş... Duyulmaz mı mahallede. Hacı hocası eline varmış cuma namazı dediler büyükler... Babamı anneme anlatırken duydum: Baba adam şu Necati Bey vesselam! Şahika Hanım da Allah var tam bir hanımefendi, dedi annem de... Ben de içimden Tamer de öyle, deyip güldüm... O gün okul çıkışı bütün sınıf Tamerlerin evine davetliyiz. Biraz heyecan biraz ürperti biraz çıtkırıldımlık var kızlarda. Her gün gittiğim ev dedim birden! “Yaa anlatsana biraz.” dediler. Şimdi bu Şahika Teyzegil, yani Tamer’in annesi, bizim evin hemen ilerisinde Zekeryalı Almancıların yaptırdığı apartmanda oturuyorlar, üçüncü katta. Evin çatı katı var bir de onu sonra anlatırım. Arada mevlit falan okuttuğumuzda o çatı katına yollar annem beni. Elime iki sitil verir. İki sitil de abimin eline. Birinde çorba diğeri bamyaya. Abimin sitillerinde ise pirinç pilavı ve sulu et! Bu ebe çok severmiş bu yemekleri. Ebe mi? Bu Almancıların ebesiymiş. Gözleri az görüyor, dedi annem. Mevlit yemeği götürdüğümüzde elimizden alır ve çinko taslara döker sitilleri. Yarı-

sı yere yarısı göğe. Ama annem siz eline verin gerisine karışmayın, der sadece... Yalnız mıdır, kimdir, neden ta çatı katındadır hiç bilmem ama ne zaman mahallede biri ölse de mevlit okunsa o evden bu ebeğe yemek gider... Annem ötesine karışmayın, dedi. Biz de karışmayız ama Tamer'le gittiğimde hep merak eder çatı katında ebe duruyor mu, diye çıkmak isterim... Neyse belki Tamer'le bir gün çıkar bakarız. Aynur abla gelince de olur bak! Aynur abla mı? Tamer'in ablası. Tıp fakültesinde okuyor. Çok az geliyor. Dersleri ağır. Babam oku da kendini kurtar Aynur ablan gibi diyor! Saçları upuzun. Tırnakları da öyle. Bu kadar dersin arasında bu tırnaklara nasıl bakıyor ki dedi bir seferinde annem! Dedim ya ara da bir gelir Aynur abla! Tamer ben tıp filan okumam demiş babasına... İşte evleri mi? Üçüncü katta dedim ya! Tam karşı dairelerinde Harun amcağil oturuyorlar. Onların çocuğu yok! Olmamış, Allah vermemiş, "bilaveletler" diyor annem! Karısı da maliyede çalışıyormuş, babamın eski iş yerinde... Annesi çok güler yüzlü Tamer'in. Babası da öyle. Mutfaktan başlayayım. Bir kere boydan boya kaplık var mutfakta. Lavabonun bile üzerini kaplıyor. Kaplığın her rafı çilek işlemeli etaminle örtülü. En altta bardaklar. Fincanlar iki takım. Biri annesinden yadigârmiş Şahika teyzenin. Önemli misafirlerine çıkarıyor. Sonra salondaki vitrine kaldırıyor. Üst rafta tabaklar; emaye, porselen, çinko... Bu Kütahya, dedi anneme, kayınvalidemler düğünde ettilerdi. Necati'nin çeyizinden. Diğer takımı da kısır günlerinde çıkarıyormuş, sonra salondaki vitrine kaldırıyor... En üst raflarda bardaklar var! Mavi ayran bardaklarını görüncesi getirmiş. Onlara hiç kıyamam dedi anneme! Bir ikisini burayı süslesin diye koyup, takımı salondaki vitrine kaldırdım. Belki bir söz olur bir nişan bir lazım olur Aynur'un bir özel gününde ancak o zaman çıkartırım... Halasının yadigârı diye koyacağım kızın çeyizine. Rahmetli doymadan gitti. Hem yeğenlerine hem bize hem de erine... Kor-karım irsî, dediler doktorlar. Bu kanser illeti sardığı gibi aldı gitti gül gibi kadını... Rafların bittiği yerde, kaplığın en üst katında tencereler; düdüklü, çinko, emaye, bakır... İçlerinden kazanımsı, bakır bir tencerenin üzerine uzanıp etamin işini gösterdi anneme; bunu, dedi ellerimle işledim... Kalsın istiyorum geline, kıza. Bilmem şimdiki gençler beğenirler mi? Sonra daldı gitti uzaklara! Annem de arkasından... İkisinin uzağına koşmayı orada ne gördüklerini görmeyi istesem de bir düş olarak kaldı bende... Çok zaman sonra tam da bugün bir internet sitesinde "SATILIK!" yazısına gözümün takıldığı vitrin, Tamer'gil'in salonunun duvarına dayalı vitrindi. Çekmecelerinde çeyizler saklı. Çekmecelerinde çikolatalar saklı. Çekmecelerinde envaiçeşit danteller saklı. Çekmecelerinde umut, sevgi, vefa, dostluk saklı... Camekânlı bölmelerde; kristal bardaklar, ayran bardakları, Kütahyalar saklı... Camekânın kıyısındaki aynaya bakan yüzler saklı. O yüzlerde umutlar, hayaller, sevgiler, dostluklar ve vefa saklı... "VEFA!" çekmeceler boş... Çeyizler yok! Vitrin boş! Vitrin satılık! Vitrini satan şöyle yazmış; "Kayınvalidemin gözbebeği, içindekilerle birlikte ihtiyacı ve ilgisi olana cüzi bir miktara satılacaktır!" Sessiz bir türkü içimin dip köşelerini dolaştı. Tamerrrrrr! Kaybolup giden bir zamanın içine saklı ruhları okumak. Üçüncü kata süt götüren kalbimde; "Aman kızım oku kendini kurtar, Ay-

nur Ablan gibi ol... Tamerrrr gibi çalışkan ol!" Kulaklarımda dokuz kere cınlandı... Kızların, "Aaa anlatsana evlerini! Anlatsana neler var! Anlatsana eşyaları nasıl?" soruları... Anlatıyorummm: "Canım Şahika teyzenin vefası çocuklarına geçmemişş!" Bağırıyorum, kimse duymuyor. Annemi aramak, babama sormak için vakit çok geç! Şahika teyzeye vefasızlık etmişim gibi hissediyorum... Çalışkan Tamer'in mühendis olduğunu duymuştum en son! Babası emekli olunca aldıkları Zekeryalıların dairesinin kapısına kilit vurulduğunu da... Necati amca ile Şahika teyzenin bizim ilçe mezarlığında yattığını da... Çekmeceler boş değil. Olduğu gibi duruyor! Cüzi bir miktara... Yeter ki gözü-müz görmesin! Ey vefa! Çıkıp gel bir yerlerden ve bir akıl ver bana... Sali amcanın yatalak babasının hatırına... Mahallenin iz bilmez kadınlarına yol, iz öğreten Şahika'nın hatırına. Annemin, babamın hatırına. Çeyizleri düzülen kızların hatırına. Hastanın, körpenin ve de çatı katındaki kimsesizliğe kimse olup kefenine kuru gül yaprağı serpen mühendisin karısı Şahika'nın hatırına... Ey vefa içimdeki yerini bul! Ey vefa çocukluğumun elinden tut!...

Uzaktan bir ses! İçime eğilip bakıyorum; "Şimdiki gençler beğenirler mi bakalım?" diyor Şahika teyze! Kapı çalınıyor. Ruhumun kapısı. Gelen vefa. Buldu beni. Tüm gücümle uzanıp şöyle yazıyorum sitedeki ilanın altına: "Alıcıyım! Cüzi miktardaki vefam yeterse?.."